

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Pavla Simona a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Ministerstva dopravy**, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Obvodním soudem pro Prahu 2**, a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 42 C 42/2013, o stanovení povinnosti zdržet se zásahů do užívacího práva: žalobce **Ing. V. R.**, zastoupeného JUDr. Robertem Bezděkem, CSc., advokátem se sídlem Rohanské nábřeží 657/7, Praha 8, a žalované **DD network s. r. o.**, IČO 27649849, se sídlem Vinohradská 33/89, Praha 2, zastoupené Mgr. Markem Vojáčkem, advokátem se sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1,

t a k t o :

- I. P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 42 C 42/2013, o stanovení povinnosti zdržet se zásahů do užívacího práva, **j e s o u d .**
- II.** Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 1.9.2014, čj. 42 C 42/2013 - 35, **s e z r u š u j e .**

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 18.12.2014 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon o některých kompetenčních sporech“), se Ministerstvo dopravy domáhalo, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona o některých kompetenčních sporech, který vznikl mezi ním a Obvodním soudem pro Prahu 2 ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 42 C 42/2013 o stanovení povinnosti zdržet se zásahů do užívacího práva.

Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

Žalobce se u Obvodního soudu pro Prahu 2 domáhal stanovení povinnosti zdržet se zásahů do užívacího práva žalobce jako řidiče, a tím uživatele pozemní komunikace, proti žalované obchodní společnosti, která je vlastníkem dvou reklamních zařízení v sousedství pozemní komunikace. Žalobce měl za to, že reklamní zařízení vzhledem k jejich rozměrům, osvětlení a rychlosti střídání záběrů mohou vést k dopravním nehodám, strhávají jeho pozornost, způsobují mu bolesti hlavy, poruchy vnímání (tzv. Purkyňovy paobrazy) a úzkosti. Tím žalobci hrozí vznik škody, pokud by se stal účastníkem dopravní nehody, případně i újma na zdraví. Žalobce tedy v žalobě poukázal na širší výklad sousedských práv dle § 127 odst. 1 zákona

č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník z roku 1964“), a právo obecného užívání pozemní komunikace dle § 19 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“). Žalobce upozornil na to, že právo obecného užívání pozemní komunikace má jak soukromoprávní, tak i veřejnoprávní rozměr. Přitom se domníval, že na něj jako uživatele pozemní komunikace dopadá občanskoprávní rozměr tohoto užívacího práva, které je obdobné věcnému břemenu. Proto se na něj dle jeho názoru vztahuje i ochrana generální klauzule sousedského práva dle § 127 občanského zákoníku z roku 1964 a žalovaná je povinna výkon jeho práv nerušit. Žalobce se tedy domáhal, aby soud vyslovil, že žalovaná je povinna zdržet se obtěžování žalobce.

Obvodní soud pro Prahu 2 usnesením ze dne 1. 9. 2014, čj. 42 C 42/2013 - 35, řízení zastavil s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Ministerstvu dopravy. V odůvodnění poukázal na § 7 odst. 1 a § 103 o. s. ř. a § 19 zákona o pozemních komunikacích, podle něhož smí každý v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených uvedeným zákonem užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny, pokud pro zvláštní případy nestanoví uvedený zákon nebo zvláštní předpis jinak. Obvodní soud upozornil, že oprávnění užívat pozemní komunikace je stanoveno zákonem o pozemních komunikacích, a proto neshledal svou pravomoc jednat ve věci. Odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 178/99, podle něhož obecné užívání pozemních komunikací není institutem soukromého práva, a dále rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1141/99, podle něhož jsou k poskytnutí ochrany práva obecného užívání účelové, popřípadě místní komunikace, příslušné silniční správní orgány. Z § 40 odst. 2 písm. c) zákona o pozemních komunikacích pak pro komunikaci, u níž stojí reklamní zařízení, dovodil působnost Ministerstva dopravy jako silničního správního úřadu.

Ministerstvo dopravy poté podalo návrh zvláštnímu senátu k rozhodnutí záporného kompetenčního sporu. Odmítlo svou pravomoc k rozhodnutí sporu mezi žalobcem a žalovanou. Ministerstvo poukázalo na to, že v předložené věci se jedná o užívání místní komunikace, příslušným by tedy byl jako silniční správní úřad Magistrát hlavního města Prahy, nikoli Ministerstvo dopravy. Silniční úřady však poskytují ochranu obecnému užívání pozemních komunikací z moci úřední, nemohou tedy vést řízení o návrhu žalobce. Magistrát by se mohl podáním žalobce zabývat pouze jako podnětem. Ministerstvo proto podání žalobce nemůže projednat ani jej postoupit k projednání jinému silničnímu správnímu úřadu. Žalobce se nadto dovolává ochrany z titulu zákazu rušení sousedských práv a ochrany práva, které podle něj odpovídá věcnému břemenu. Zákon o pozemních komunikacích ani jiný zvláštní zákon nesevěřuje silničním správním úřadům rozhodování sporů soukromoprávní povahy mezi uživateli pozemní komunikace a vlastníky či provozovateli reklamních zařízení. Proto ministerstvo navrholo, aby zvláštní senát rozhodl, že příslušný vydat rozhodnutí ve výše uvedené věci je soud.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním orgánem a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Obvodní soud pro Prahu 2 popřel svou pravomoc rozhodnout věc. Ministerstvo dopravy popírá svou pravomoc rozhodnout po postoupení věci. Ve věci se jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zvláštní senát zákonem o některých kompetenčních sporech.

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. rozhodnutí č. 485/2005 Sb. NSS).

Podle § 7 odst. 1 o. s. ř. platí, že v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Podle § 19 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích platí, že v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených uvedeným zákonem smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny, pokud pro zvláštní případy nestanoví uvedený zákon nebo zvláštní předpis jinak.

Výkon státní správy ve věcech dálnic, silnic, místních komunikací a veřejných účelových komunikací upravuje § 40 zákona o pozemních komunikacích. Taxativně vymezuje pravomoci Ministerstva dopravy (ministerstvo např. povoluje zvláštní užívání silnic ve vymezených případech, tj. užívání dle § 25 uvedeného zákona, které je odlišné od obecného užívání) i dalších silničních správních úřadů. Zákon o pozemních komunikacích přitom nikde neupravuje řízení o žádostech uživatelů pozemních komunikací o stanovení povinnosti zdržet se zásahů do práva obecného užívání pozemních komunikací.

V předložené věci je do značné míry určující, jak sám žalobce svůj návrh vymezil. Řízení před civilními soudy i soudy ve správním soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční. Žalobce je pánem sporu (*dominus litis*) a záleží výhradně na něm, zda bude spor vůbec zahájen, jaké námitky budou v řízení uplatněny, vydání jakého rozhodnutí se bude domáhat, případně zda bude spor předčasně ukončen. Je tedy primárně na žalobci, aby zvolil, jaké formy ochrany se domáhá a čeho se v řízení dožaduje. Zvláštní senát přitom již v rozhodnutí čj. Konf 67/2012 - 8 vyslovil názor, že s ohledem na zásadu dispoziční je výlučně na žalobci, aby nastavil referenční rámec soudního řízení, které podanou žalobou sám vyvolal. Při rozhodování o příslušnosti soudů k projednání sporu není na místě zvažovat, zda žalobce v občanském soudním řízení může být úspěšný či nikoliv. To soud zhodnotí při posuzování důvodnosti žaloby.

Z obsahu podané žaloby, jak je popsán výše, vyplývá, že žalobce právo obecného užívání podle § 19 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích připodobnil věcnému břemenu, jehož výkon dle § 127 občanského zákoníku z roku 1964 nemůže být nad míru přiměřenou poměrům obtěžován vlastníkem sousední stavby (vlastníkem reklamního zařízení). Žalobce se nedomáhal rozhodnutí správního orgánu, nepodal například podnět k výkonu státního dozoru, šetření, zda byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt, nebo přezkoumání, zda bylo žalované povoleno zvláštní užívání pozemní komunikace. Dle § 7 odst. 1 o. s. ř. je proto k projednání a rozhodnutí předložené věci příslušný soud rozhodující v občanském soudním řízení.

Nejvyšší soud ostatně ve vztahu k právu obecného užívání pozemní komunikace uvedl, že pokud žalobce dovozuje právo užívat pozemky způsobem vymezeným v žalobě také z titulu věcného břemene, musí soud ve sporu věcně rozhodnout, nicméně vyhovující rozhodnutí může opřít jen o zjištění, že žalobci náleží k užívání pozemku takové právo, kterému soud v občanském soudním řízení může poskytnout ochranu (rozhodnutí ze dne 18. 10. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2373/2003). Rovněž již vyslovil, že pokud žalobce formuluje petit tak, že neodpovídá ustanovením zákona o pozemních komunikacích, je nutné o žalobě věcně rozhodnout (rozhodnutí ze dne 20. 2. 2009, sp. zn. 22 Cdo 3969/2007). Přímo vztahu sousedských práv a obecného užívání pozemní komunikace se týká také nález Ústavního soudu ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 451/11, kterým zrušil meritorní rozhodnutí Nejvyššího soudu a Městského soudu v Praze.

Vzhledem k tomu, že Ministerstvo dopravy pravomoc k rozhodování sporu mezi žalobcem a žalovanou nemá, je tu založena obecná pravomoc soudu ve věci rozhodnout (§ 7 odst. 1 o. s. ř.). Proto zvláštní senát rozhodl, že předloženou věc projedná a rozhodne soud (§ 9 odst. 1 o. s. ř.).

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 1. 9. 2014, čj. 42 C 42/2013 - 35.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o některých kompetenčních sporech závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Obvodní soud pro Prahu 2 pokračovat v původním řízení o podané žalobě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 16. října 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu